

Projektnamn:	Samverkansprojekt Arbete och Språk i Kombination
Projektägare:	LYCKSELE KOMMUN
RUS prioriterad område:	Prioritering 6: Västerbotten - en region rik på kompetenser
RUS delprioritering:	6.3 Kompetensförsörjning i företag och verksamheter
Berörda län	Västerbotten
Berörda kommuner	Lycksele
Sökt belopp:	5 392 083 kr
Sökt projektkostnad:	10 784 166 kr
Projektperiod:	2026-10-01 - 2029-06-30

Sammanfattande beskrivning till Projektbanken

Projektet adresserar utmaningen att vuxna med kort/ingen skolbakgrund och svag svenska fastnar i SFI och arbetslöshet. Trots att SFI, socialtjänst, AME arbetar med samma individer saknas en gemensam struktur. Detta leder till otydlighet och ineffektiva insatser. Samtidigt har lokala arbetsgivare stort behov av arbetskraft men saknar kunskap och verktyg för att ta emot personer med svagt språk.

Mål:

1. Etablera samverkansstrukturer mellan SFI, AME, socialtjänst
2. Stärka arbetsplatsernas mottagarkapacitet genom identifiering av enkla jobb samt språkstöd
3. Integrera arbetslivets språk i SFI genom ASK modellen (Alternativa SFI klassrum), där språkutveckling sker direkt på arbetsplatsen med stöd av SFI lärare
4. Bygga en långsiktig modell för tvärsektoriell samverkan som stärker lokal kompetensförsörjning och livslångt lärande

Projektet bidrar till personliga stegförflyttningar, språkutveckling, möjligheter till arbete samtidigt som kommunens och regionens kompetensförsörjning stärks.

Förslag till beslut

BIFALL:

LYCKSELE KOMMUN beviljas **5 392 083** kr, dock högst **50,00** % av godkända kostnader uppgående till 10 784 166 kr för projektet *Samverkansprojekt Arbete och Språk i Kombination* för projektperioden 2026-10-01 - 2029-06-30. Beslutet har fattats med stöd av förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken. Medel disponeras ur anslaget 1:1.

REGION VÄSTERBOTTEN beviljar stöd av följande skäl:

Projektet uppfyller kraven fastställda i Region Västerbottens Agenda för hållbar finansiering och bidrar delvis till prioritetshöjande aspekten Sammanhållen region och i hög grad till aspekten som rör Positiva hållbarhetseffekter. Projektet följer också intentionerna i RUS prioriterat område 6. Västerbotten - en region rik på kompetenser och mer specifikt delprioritering 6.3 Kompetensförsörjning i företag och verksamheter.

Bedömda resultat och konsekvenser

Urvalskriterier och prioriteringar

I nedanstående två tabeller framgår hur projektet uppfyller Region Västerbottens krav och prioritetshöjande aspekter fastställda i Agenda för hållbar regional finansiering.

KRAV fastställda i Agenda för hållbar regional finansiering	Nej	Ja
Projektet är avgränsad från den sökandes ordinarie verksamhet i fråga om tid, ekonomi och arbetsinsats		X
Projektet har en projektlogik som visar vilka problem ska lösas, vad ska uppnås, genom vilka åtgärder projektets mål uppnås och med vilka resurser detta görs		X
Jämställdhet är integrerad i projektet		X
Mångfald inklusive integration och andra sociala aspekter är integrerad i projektet		X
Ekologisk hållbarhet är integrerad i projektet		X
Ekonomisk hållbarhet är integrerad i projektet		X

PRIORITETSHÖJANDE ASPEKTER fastställda i Agenda för hållbar finansiering	Inte alls	I låg grad	Delvis	I hög grad	I mycket hög grad
Projektet bidrar till att Västerbotten är en sammanhållen region			X		
Projektet bidrar till hållbar regional tillväxt					
Projektet bidrar till positiva hållbarhetseffekter genom insatser som i huvudsak syftar till att hantera regionala hållbarhetsutmaningar inom jämställdhet, mångfald inklusive integration och andra sociala dimensioner och miljö och klimat.				X	

Sammanfattande bedömning

Projektet följer intentionerna i RUS prioriterat område 6. Västerbotten - en region rik på kompetenser och mer specifikt delprioritering 6.3 Kompetensförsörjning i företag och verksamheter.

Projektet har en tydlig och väl sammanhållen logik där problem, mål och metoder kopplas ihop på ett övertygande sätt. Ansökan beskriver hur bristande samverkan mellan SFI, arbetsmarknadsenheten, socialtjänsten och arbetsgivare leder till att vuxna med kort eller ingen skolbakgrund fastnar i SFI och i många fall inte når arbetsmarknaden. Projektets huvudmål att skapa en hållbar samverkansmodell och utveckla ASK-metoden som kombinerar språkutveckling och arbetsplatslärande är väl förankrat i denna analys. Aktiviteterna, såsom arbetsplatsanalyser, testcykler, produktion av språkmoduler och strukturerad samverkan, är logiskt kopplade till målen och visar hur projektet avser använda sina resurser. Samtidigt saknas till viss del kvantitativa uppgifter om målgruppens storlek och hur många individer som faktiskt kommer att delta, vilket försvårar bedömningen av projektets räckvidd och kostnadseffektivitet.

Hållbarhetsdimensionerna, framför allt de sociala, är starkt integrerade i ansökan. Projektet riktar sig till en grupp som befinner sig allra längst från arbetsmarknaden och har genomgående ett perspektiv på jämställdhet, likvärdighet, tillgänglighet och inkludering. Kvinnors särskilda situation inom SFI, liksom hinder kopplade till låg litteracitet och språkdiskriminering, behandlas på ett genomtänkt sätt och omsätts till konkreta åtgärder. Sammantaget är projektets bidrag till social hållbarhet en av dess starkaste sidor.

Bedömningen av den ekonomiska hållbarheten är svagare. Projektet saknar en tydlig plan för hur arbetssättet och nödvändiga funktioner ska finansieras efter projektslut, liksom vilka tjänster som behöver permanentas. Kostnaden är inte orimlig för ett kapacitetsprojekt, men utan en långsiktig finansieringsstrategi blir det svårt att bedöma projektets ekonomiska bärkraft och nytta per investerad krona. Osäkerheten förstärks av att kopplingen mellan resursåtgång och förväntad volym av deltagare och arbetsgivare inte är tillräckligt tydlig.

Sedd ur ett regionalt perspektiv bidrar projektet till viss del till målet om en sammanhållen region. Projektet adresserar ett strukturellt problem som är gemensamt för många inlandskommuner kompetensförsörjning i en glesbygd med demografiska utmaningar och metoden beskrivs som skalbar och möjlig att sprida. Det finns också anknytning till regionalt pågående initiativ, samtidigt saknas konkreta planer för hur spridningen ska ske och hur andra kommuner kommer att involveras. Projektets regionala mervärde finns där, men skulle behövas konkretiseras än mer utifrån att man söker en relativt stor summa och en hög procentandel från Region Västerbotten.

Projektet bidrar tydligt till positiva hållbarhetseffekter genom att adressera centrala sociala hållbarhetsutmaningar såsom jämställdhet, språklig inkludering och integration för grupper som står långt från arbetsmarknaden. Genom ASK-metoden och arbetet med att stärka arbetsplatsers mottagarkapacitet kopplar projektet direkt till RUS-inriktningen Jämlik och jämställd inkludering.

Ersätter beslutet ett tidigare/annat beslut?

-

Resurser och finansiering

-

Bilagor

-

Beslut expedieras till

Verksamhetschef: Nils Enwald

Projekt-PM

ÄrendelD
20379875**Diarie-nr**
REGAC 163-2026

Sammanfattning

Projektet adresserar utmaningen att vuxna med kort/ingen skolbakgrund och svag svenska fastnar i SFI och arbetslöshet. Trots att SFI, socialtjänst, AME arbetar med samma individer saknas en gemensam struktur. Detta leder till otydlighet och ineffektiva insatser. Samtidigt har lokala arbetsgivare stort behov av arbetskraft men saknar kunskap och verktyg för att ta emot personer med svagt språk.

Mål:

1. Etablera samverkansstrukturer mellan SFI, AME, socialtjänst
2. Stärka arbetsplatsernas mottagarkapacitet genom identifiering av enkla jobb samt språkstöd
3. Integrera arbetslivets språk i SFI genom ASK modellen (Alternativa SFI klassrum), där språkutveckling sker direkt på arbetsplatsen med stöd av SFI lärare
4. Bygga en långsiktig modell för tvärssektoriell samverkan som stärker lokal kompetensförsörjning och livslångt lärande

Projektet bidrar till personliga stegförflyttningar, språkutveckling, möjligheter till arbete samtidigt som kommunens och regionens kompetensförsörjning stärks.

Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

Projektet vill lösa avsaknaden av fungerande, långsiktiga och strukturerade samverkansformer mellan kommunens verksamheter och arbetsgivare. Trots en gemensam målgrupp- vuxna med kort eller ingen skolbakgrund och med svagt svenskt språk saknar Lycksele en sammanhållen samverkansmodell mellan SFI, socialtjänst (IFO), AME och arbetsgivare: aktörerna arbetar i parallella spår utan gemensam modell för kartläggning, matchning eller stöd till arbetsplatser. Avsaknad av interna rutiner och samverkansytor leder till ett ineffektivt arbete. Konsekvenserna blir elever som fastnar på sfi samt i långvarigt bidragsberoende. Konsekvenserna blir också minskad inkludering och förstärkt utanförskap samt outnyttjad arbetskraft.

Arbetsgivare efterfrågar arbetskraft men saknar mottagarkapacitet för personer med låg språknivå och behöver stöd i att identifiera enkla arbetsuppgifter, utarbeta introduktionskedjor samt kunskaper om språkstöd. Kvinnor utan skolgång drabbas särskilt. Med minskande befolkningsunderlag och andel invånare i arbetsför ålder behövs samverkan mellan offentlig och privat sektor liksom inom kommunala verksamheter för att klara de stora behov som finns. Vi behöver utveckla nya arbetssätt för att klara kompetens-försörjningen.

Alla, oavsett bakgrund, kön eller funktionsvariation, behöver inkluderas på arbetsmarknaden. All arbetskraft som finns tillgänglig i kommunen behöver tillvaratas utifrån individuella förutsättningar. Projektet vill främja synsättet att alla behöver vara en del av arbetsmarknaden, och att alla behövs på arbetsmarknaden. Samtidigt behöver arbetsgivare stödjas i att på sina arbetsplatser identifiera enkla arbeten. Mångfalden av färdigheter, erfarenheter såväl som olikheter behöver nyttjas som tillgångar för en starkt attraktions-, konkurrens- och innovationskraft. Ett sådant synsätt bidrar till de

horisontella principerna om minskad diskriminering, ökad jämställdhet och ökad tillgänglighet.

Projektet adresserar fyra samverkande problem: (1) gemensam målgrupp utan fungerande vägar in i arbete, (2) brist på struktur och styrning i samverkan, (3) låg mottagarkapacitet hos arbetsplatser för personer med låg språknivå, (4) glapp mellan arbetslivets språkrav och SFI:s språkdiraktik. Lösningen är att etablera en långsiktigt hållbar samverkansmodell samt ASK-modellen (Alternativa SFIklassrum) som skapar autentiska lärmiljöer, arbetsplatsanalyser och språkstöd på plats. Målet är att sänka språktrösklar, korta vägen till arbete och stärka lokal kompetensförsörjning samt vara en föregångare för andra kommuner i regionen med liknande utmaningar.

Projektet bidrar till RUS genom delprioriteringarna Jämlik och jämställd inkludering (ökar inkludering, minskar språkdiskriminering, stärker kvinnors etablering) och Föregångare i omställning (bygger lokal kapacitet, effektivare resursanvändning, arbetsgivare rustas för inkluderande kompetensförsörjning i glesbygd). Projektlogiken säkerställer att aktiviteterna (samverkan, mottagarkapacitet, ASK) leder till kortsiktiga effekter (ökad organisatorisk förmåga och språkprogression) som i sin tur möjliggör långsiktiga effekter på samhällsnivå (stärkt kompetensförsörjning, minskat utanförskap) i linje med RUS. Projektet tillämpar rese- och mötespolicy (digitalt först; samåkning/lokaltrafik när fysiskt nödvändigt), pappersreducering (digitalt lärmaterial/ASK moduler), samt miljökrav i upphandling (energisnåla lokaler/utrustning). Projektet använder befintliga resurser maximalt (intern kompetens, delade funktioner), undviker dubbelarbete (gemensamma processer och material).

Förväntat resultat av projektet på kort och lång sikt

På kort sikt förväntar vi oss att projektets aktiviteter leder till:

- En etablerad samverkansmodell mellan AME, IFO, SFI och arbetsplatser
- Minskad fragmentering och ökad effektivitet eftersom gemensamma arbetssätt och rutiner ersätter stuprörsarbete.

Aktivitetrna ska leda till att samverkan etableras och mötesplatser upprättas mellan sfi, soc, AME och lokala företag med ökad effektivitet samt ökad kunskap bland verksamheternas personal om varandras olika uppdrag. Indirekt förväntar vi oss att detta ger följande effekter för den gemensamma målgruppen: att elevernas stagnation på SFI bryts och att de ges möjlighet att få språkutvecklas på enklare arbeten med ökat självförtroende som följd.

En etablerad, gemensam samverkansstruktur mellan berörda aktörer.

Tydligare roller, arbetssätt och gemensamma rutiner för kartläggning och matchning och språkstöd.

Ökad förståelse för varandras uppdrag, kompetenser och behov.

Stärkt kapacitet hos personal och arbetsplatser att hantera målgruppen på ett samordnat och språkmedvetet sätt.

Aktörer får ökad förmåga att samverka, kartlägga och matcha; gemensamma rutiner minskar dubbelarbete och ger snabbare, mer träffsäkra insatser. Arbetsplatsernas mottagarkapacitet stärks genom arbetsplatsanalys, identifierade enkla arbetsuppgifter, introduktionskedjor och handledarstöd. ASKmodellen ger snabbare språkprogression då

språkträning sker i autentiska miljöer med visuellt och ljudstött material. Deltagare upplever ökad trygghet, motivation och tydligare väg mot arbete/studier.

Kortsiktiga jämställdhets-/mångfaldseffekter: könsmedveten kartläggning och flexibla vägar in i praktik gynnar särskilt kvinnor med omsorgsansvar; sänkta språktrösklar minskar språkdiskriminering; multimodalt material ökar tillgänglighet för elever med låg litteracitet. Miljö/klimat: digitala möten förstahandsval, pappersreducering via digitalt material, lokala samarbeten minskar resor.

Projektets övergripande mål är att skapa varaktiga beteendeförändringar hos de aktörer som arbetar med vuxna med kort eller ingen skolbakgrund och svag svenska. Genom ett gemensamt arbetssätt och goda samverkansstrukturer ska språkutvecklingen snabbas på, etableringstiden förkortas och inkluderingen på arbetsmarknaden öka. På samhällsnivå förväntas detta bidra till stärkt lokal kompetensförsörjning, minskat utanförskap och en mer attraktiv och hållbar kommun.

För att möta utmaningarna behöver SFI, socialtjänsten, AME och lokala arbetsgivare förändra sitt arbetssätt genom att:

- arbeta utifrån gemensamma rutiner och samordnade processer,
- prioritera språk- och arbetslivsintegration som ett delat ansvar,
- stärka arbetsplatsernas mottagarkapacitet genom anpassade uppgifter, tydliga introduktioner och språkstöd,
- se och synliggöra individers praktiska kompetenser snarare än begränsningar,
- dela kunskap löpande och bygga organisatoriskt lärande.

När dessa beteenden får genomslag skapas en helhetssyn som gör vägen mot arbete mer effektiv och inkluderande. Målet är en långsiktigt hållbar samverkansmodell som gör att fler personer med kort utbildning snabbare når arbete, samtidigt som näringsliv och offentlig sektor får bättre tillgång till arbetskraft.

Projektet förväntas ge följande samhällseffekter:

- minskat bidragsberoende och lägre arbetslöshet i grupper som annars fastnar i etableringssystemet,
- stärkt lokal kompetensförsörjning inom yrken där praktiskt arbete är centralt,
- ökad social hållbarhet och minskad risk för utanförskap,
- effektivare kommunala insatser tack vare minskade stuprör och gemensamma processer.

Projektet arbetar aktivt för att motverka strukturella hinder som drabbar kvinnor, personer med svag litteracitet och utrikesfödda. Genom anpassade arbetsuppgifter, autentiskt språkmateriel, språkstöd på arbetsplatser och tillgängliga introduktionskedjor kan projektet:

- minska könsskillnader i etablering,
- minska språkdiskriminering genom att ge arbetsgivare konkreta verktyg,
- öka tillgängligheten för personer med låg litteracitet,
- stärka integrationen genom vardagsnära språkträning i autentiska miljöer.

Projektet har ingen direkt klimatpåverkan men bidrar indirekt till hållbarhet genom stärkt lokal arbetskraftsförsörjning som minskar behovet av långväga rekrytering, digitalt material som minskar pappersförbrukning samt fler hållbara vägar in i självförsörjning.

På längre sikt förväntas projektet leda till:

- stärkt kompetensförsörjning i branscher där enkla och praktiska arbetsuppgifter är viktiga,

- ökad mottagarkapacitet hos arbetsgivare,
- minskad risk för utanförskap och avbrutna studier,
- större social och ekonomisk hållbarhet genom att fler invånare deltar i arbetslivet.

Sammanfattningsvis ska projektet resultera i en implementerad och långsiktigt hållbar samverkansmodell, mindre stuprörsarbete, stärkt kapacitet hos arbetsgivare och gemensamma strukturer för att skapa vägar till arbete för personer med svag svenska. Effekterna bedöms ha hög överföringspotential till andra kommuner med liknande utmaningar.

Målgrupp

Projektets målgrupp är dels medarbetare inom kommunens arbetsmarknadsenhet, socialförvaltning, sfi, härnå kallad verksamheterna, och dels chefer och anställda inom företag och organisationer som är i behov av personal eller två extra händer. En av projektets idéer är att undersöka förekomsten av enkla jobb och utveckla strategier och arbetssätt för att stötta arbetsplatsers mottagarkapacitet. Projektet syftar till att ge arbetsgivarna verktyg att framledes själva kunna arbeta internt inom den egna organisation kring dessa frågor.

Följande beskriver hur projektansökan ligger i linje med ovanstående parter behov:

Arbetsmarknadsenheten: Vill stötta individer till stegförflyttningar, delaktighet i samhälle och arbetsliv samt ge stöd till företag och organisationer för identifiering av enkla jobb.

Socialförvaltningen: Har krav på sig att klienter ska vara i aktivitet för att uppbära ersättning. Aktiviteterna behöver vara autentiska och motiverande.

Sfi: Har krav på sig att elever når målen med utbildningen, eller gör stegförflyttningar med det slutgiltiga målet att komma i arbete. Den nya tidsbegränsningen för sfi innebär stora utmaningar de elever som är utan skolbakgrund och har stagnerat i sin språkutveckling.

Lokala organisationer och arbetsgivare: Har behov av arbetskraft och två extra händer men saknar tid, kompetens och mod att ta sig an individer med ett svagt svenskt språk.

Den indirekta målgruppen är verksamheternas gemensamma målgrupp som beskrivits ovan d v s de kommuninvånare/ elever/individer med svagt svenskt språk och som står långt från arbetsmarknaden.

Projektet genomförs som ett pilotprojekt i Lycksele Kommun men har hög överföringskapacitet till andra kommuner i Västerbottens inland eftersom målgruppen, utmaningarna och kompetensförsörjningsbehoven är likartade i regionen.

De samverkansmetoder och strukturer som utvecklas, särskilt ASK modellen och den utvidgade valideringen, kan enkelt skalas upp och tillämpas i andra kommuner. Det finns dessutom en tydlig koppling till det pågående regionala projektet Lärcentrumutveckling genom samverkan, där Arbetspaket 2 fokuserar på distansöverbryggande specialpedagogik. ASK modellen kan ses som en utvidgad specialpedagogisk insats, och resultaten från detta projekt torde därför bli mål för kompetensutveckling och spridning till övriga kommuner via arbetspaket 2, redan innan projektets avslut. På så sätt får projektet regional räckvidd och bidrar till långsiktig metod- och kapacitetsutveckling i hela inlandet.

Projektets hållbarhetsaspekter

Hållbarhetsaspekter vävs in i alla projektsteg planering, genomförande, uppföljning och spridning.

Social hållbarhet är den mest centrala hållbarhetsdimensionen i projektet. Projektet riktar sig till en målgrupp som står långt från arbetsmarknaden och riskerar långvarigt utanförskap. Genom att skapa strukturer som minskar exkludering och

språkdiskriminering och stärker samverkan runt en ofta osynliggjord grupp. Genom tvärsektoriell samverkan, utvidgad validering och Alternativa SFI klassrum stärker projektet individernas möjligheter till delaktighet, självförsörjning och inkludering. Projektet bidrar till social hållbarhet genom att:

- Skapa jämlika vägar in i arbetslivet för personer med svag litteracitet och kort skolbakgrund.
- Motverka diskriminering och språkliga barriärer genom att utveckla arbetsplatsers mottagarkapacitet.
- Öka individens delaktighet och egenmakt, vilket stärker både hälsa, välmående och motivation.
- Bygga en sammanhållen och icke-fragmenterad stödstruktur, vilket gör att individen inte faller mellan olika system.

Sammantaget minskar projektet risken för utanförskap och stärker kommunens sociala sammanhållning.

Ekonomisk hållbarhet integreras genom att projektet långsiktigt stärker kommunens kompetensförsörjning och minskar samhällets kostnader för långvarigt bidragsberoende och arbetslöshet. Projektets ekonomiska hållbarhet skapas genom att:

- Arbetsplatser får stöd att ta emot arbetskraft som annars inte skulle nå dem, vilket minskar bristen på arbetskraft i flera kritiska branscher.
- Individer snabbare rör sig från bidrag till egen försörjning genom kombinationen av språkutveckling och arbetsplatslärande.
- Nya samverkansstrukturer utvecklas som lever vidare efter projekttidens slut, vilket gör att projektet inte skapar tillfälliga insatser utan långsiktiga arbetssätt.
- ASK modellen effektiviserar insatser genom att språk-, arbetslivs- och introduktionsstöd samordnas istället för att bedrivas parallellt. Ekonomisk hållbarhet nås också genom återanvändbara digitala språkmoduler.

Även om projektets fokus främst kan ses som socialt och ekonomiskt, integreras ekologisk hållbarhet genom att de arbetsplatsförlagda lärprocesserna sker lokalt och bygger på existerande resurser. Projektet stödjer ekologisk hållbarhet genom att:

- Minska behovet av transporter eftersom praktik och lärande sker i närområdet och inom kommunens egna verksamheter.
- Främja hållbart resursutnyttjande genom att använda befintliga arbetsplatser som lärmiljöer, istället för att skapa nya utbildningslokaler eller resurskrävande undervisningsformer.
- Utveckla lokala arbetsmarknadslösningar, vilket bidrar till ett minskat klimatavtryck genom kortare pendlingsavstånd och lokal kompetensförsörjning.
- Stärka arbetsgivare i branscher där hållbarhet ofta är en integrerad del av verksamheten, t.ex. vård, omsorg, återvinning, lokalservice och skog/snickeri.

Även om ekologisk hållbarhet inte är projektets primära mål, integreras den i praktiken genom lokal närvaro, minskad transport och effektivt nyttjande av befintliga strukturer.

Jämställdhet och tillgänglighet: Samverkansmodellen säkerställer att kvinnor och män samt personer med svag litteracitet möts av likvärdiga och tillgängliga processer i kommunen. Projektet minskar språkdiskriminering och ökar inkludering via arbetsplatsbaserad språkutveckling, könsmedveten kartläggning och tillgängliga ASKmoduler (bild/ljud/enkla texter).

Kostnadsbudget

Kostnadsslag	Totalt
Personal	10 754 166
Resor och logi	30 000
Summa kostnader	10 784 166
Projektintäkter	
Summa faktiska kostnader	10 784 166
Bidrag annat än pengar	
Summa bidrag i annat än pengar	0
Summa totala kostnader	10 784 166

Finansieringsbudget

Finansiär	Totalt
Total offentligt bidrag annat än pengar	0
SVENSKA ESF-RÅDET	4 852 875
LYCKSELE KOMMUN	539 208
Total offentlig kontantfinansiering	5 392 083
Total offentlig finansiering	5 392 083
Total privat bidrag annat än pengar	0
Total privat kontantfinansiering	0
Total privat finansiering	0

Finansiering	Totalt
Region Västerbotten	5 392 083